

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Terävä, Johanna; Mustola, Marleena; Böök, Marja Leena

Title: "Isässäni parasta on se, kun hän tekee hyvää ruokaa ja ostaa joskus uusia leluja minulle." : isä ja materia lasten kertomuksissa

Year: 2018

Version: Published version

Copyright: © Kirjoittajat & Jyväskylän yliopisto, 2018

Rights: CC BY 4.0

Rights url: <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Please cite the original version:

Terävä, J., Mustola, M., & Böök, M. L. "Isässäni parasta on se, kun hän tekee hyvää ruokaa ja ostaa joskus uusia leluja minulle." : isä ja materia lasten kertomuksissa. Ruusupuiston uutiset, (5). <https://peda.net/jyu/ruusupuisto/uutisarkisto/5-2018/3>

Ruusupuiston kärkiuutiset

KASVATUS- JA KOULUTUSUUTISIA JYVÄSKYLÄN YLIOPISTOSTA

”Isässäni parasta on se, kun hän tekee hyvää ruokaa ja ostaa joskus uusia leluja minulle.” – Isä ja materia lasten kertomuksissa

Isä on lapselle tärkeä. Hänen kanssaan potkitaan palloa, herkutellaan kahdestaan tai askarrellaan hamahelmillä. Lapsi näkee isänsä yhä useammin myös keittiössä tekemässä ruokaa. Tällaisia asioita lapset kertoivat isästään, mutta mitä nämä tarinat kertovat meille nykypäivän isyydestä? Materiaalla näyttää olevan monenlaisia tehtäviä lasten arjessa ja lapsen ja isän suhteessa. Näyttää myös siltä, että lasten käsitykset ja kokemukset miesvanhemmasta sekä tukevat että rikkovat perinteistä mieskuvaa ja perheen sukupuoliroolijakoja.

Merkittävä isä – ja muita lapselle tärkeitä miehiä

Nykypäivän isyyttä on tarkasteltu monista erilaisista näkökulmista: niin äitien, kasvatus- ja sosiaali-alan ammattilaisten kuin isien itsensä kertomana. Isyyteen sitoutuneen miehen tiedetään edesauttavan lapsen kehitystä ja kasvua sekä lisäävän niin miehen omaa kuin parisuhteen hyvinvointia ja tyytyväisyyttä. Tiedämme hyvin vähän kuitenkin siitä, mitä lapset ajattelevat ja kertovat isästään.

”Minulle tärkeä mies” -hanke selvitti, mitä lapset kertovat tekevänsä tai haluavansa tehdä isän kanssa sekä mikä isässä on mukavaa ja mikä ikävää. Kuka ylipäätään on lapselle tärkeä mies ja miksi? Näiden kysymysten avulla heräteltiin 5–8-vuotiaita lapsia pohtimaan ”tärkeää miestä” piirtämällä ja kertomalla. Tutkimukseen osallistui yhteensä 117 lasta. Useimmille lapsille elämän tärkein mies oli oma isä, mutta mukana oli myös lapsia, joille tärkeä mies oli isovelji, isoisä, kaverin isä tai kummisetä. Tässä artikkelissa keskitymme kuitenkin lasten kertomuksiin heidän isistään.

Kertomuksissa isiin liitettiin vahvoja tunteita, tavaroita, kulutusta sekä monenlaista tekemistä. Lasten kertomuksissa näkyi vahvasti erityisesti rakkaus ja ylpeys isästä. Eräs lapsi totesi: ”Isä on ihana. Minä pidän hänestä tosi paljon. Rakastan isää.” Toisaalta isää kuvattiin myös kielteisillä ilmauksilla, kuten huutavana, mököttävänä tai turhan kiireisenä. Tunnepuheen lisäksi toinen keskeinen havainto liittyi isän, lapsen ja materian suhteeseen. Määrittelimme materian elottomaksi esineeksi, tuotteeksi, tavaraksi tai näistä tehdyksi rakennelmaksi taikka ruuaksi.

Materia suhteen mahdollistajana ja estäjänä

Nykypäivän suomalaisella lapsella on tavaroita ympärillään enemmän kuin ikinä. Huoli kulutuskäyttäytymisestä ja lapsuuden kaupallistumisesta nousee aika ajoin esille niin yhteiskunnallisessa keskustelussa kuin lapsuustutkijoiden piirissä. Materian kasvavan määrän lisäksi on kiinnostavaa miettiä, kuinka esineet ja asiat toimivat arjessa ja millainen suhde ihmisillä on niihin.

Lasten kertomusten perustella näyttää siltä, että tavarat, esineet ja ruoka ovat keskeisessä osassa lapsen elämää, tekemisiä ja ihmissuhteita. Kertomuksista hahmottui neljä eri ”materia-kategoriaa”: materia kontekstina, kohteena, välineenä ja lahjana. Nämä kategoriat menivät lasten puheissa usein päällekkäin ja limittäin. Materia toimi kontekstina tekemiselle. Esimerkkejä tällaisesta materian sisällä tai ääressä olemisesta olivat automatkat, huvipuistot tai uimahallit. Yksi lapsi totesi, että ”iskässä parasta ei ole, koska isä ei käy mun kanssa Hoplopissa”.

Materia näyttäytyi tekemisen kohteena tai tuotoksena rakentamista ja korjaamista koskevassa kerronnassa. Näissä tarinoissa lapsi usein touhusi isänsä kanssa osallistuen toimintaan, mutta mukana oli myös kerrontaa, jossa lapsi sai vain katsoa vierestä. ”Olisi kiva tehdä isän kanssa enemmän pienoismalleja. Minä haluaisin osallistua enemmän, niin kuin silloin, kun isä rakentaa tai kokoaa. Nyt mun pitää vain katsoa vieressä”, totesi eräs lapsista.

Materia toimi vuorovaikutuksen ja yhdessäolon välineenä, joista esimerkkeinä frisbee, legopalikat tai ruohonleikkuri. Näissä tarinoissa lapset pelasivat, leikkivät, tekivät ruokaa tai nautiskelivat herkkuja isänsä kanssa. Isä saattoi myös antaa esimerkiksi supervauhdit keinussa. Materiaa, kuten leluja ja karkkia, annettiin myös lahjana. Lapset kertoivat saaneensa tuliaisia isänsä työmatkalta, tai kuten eräs 6-vuotias tyttö kertoi: ”Isässä on parasta se, että hän ostaa niin paljon herkkuja”.

”Isä ottaa minut monesti etupenkille, ja se on kivaa”

Isän ja lapsen suhteessa materia toimii kahdella eri tavalla: se voi etäännyttää ja viedä kauemmas, mutta se voi myös mahdollistaa ja edesauttaa lähemmäs tulemisen sekä syvien tunteiden ja vuorovaikutuksen muodostumisen. Voi esimerkiksi käydä niin, että välillä isän puuhastelu vasara tai vispilä kädessä jättää lapsen ulkopuoliseksi sivustaseuraajaksi. Toisaalla esineet, rakennetut ympäristöt ja ruoka kertovat lapselle, että isä välittää ja haluaa viettää aikaa yhdessä lapsen kanssa. Tärkeäksi hetkeksi saattaa muodostua esimerkiksi automatka kauppaan, jossa lapsi saa istua isän vieressä.

Johanna Terävä, Marleena Mustola ja Marja Leena Böök

KT, yliopistonlehtori **Johanna Terävän** perheeseen liittyvissä tutkimushankkeissa painottuu erityisesti isyyden kokemuksellisuus, tarinallisuus ja moninäkökulmaisuus.

FT **Marleena Mustola** toimii varhaiskasvatustieteen yliopistonlehtorina ja tutkii muun muassa lasten oikeuksia ja lastenkulttuuria.

Kasvatustieteen ja aikuiskasvatustieteen yliopistonlehtori, KT **Marja Leena Böök** on tutkimuksissaan keskittynyt vanhemmuuteen sekä perheen arjen kokemuksiin ja tunteisiin.

Lähetä palautetta kirjoittajille: johanna.terava@jyu.fi, marleena.mustola@jyu.fi tai marja.leena.book@jyu.fi

Kuvassa vasemmalta Johanna Terävä, Marja Leena Böök ja Marleena Mustola. Teemakuva: Johanna Terävä, kuva

kirjoittajista: Martti Minkkinen.

[Edellinen](#) | [Seuraava](#) | [Palaaj pääsivulle](#)

0 kommenttia